

Kuruzslók, mesemondók és álmodozók 3.

Mottó: „Szinte minden galambásznak vannak elméletei, magyarázatai, melyekhez makacsul ragaszkodik. Az elméletek, feltevések alkotják a szemléletet. A szemlélet helyes, vagy hamis volta nagymértékben befolyásolja az eredményes részvételt a postagalambsportban...”

Szappanos István

Vallom, amit Szappanos István vall:

Magyarországról hiányzik a konstruktív galambász értelmiség.

Furcsa világot élünk. Postagalambász társadalmunk egyik – talán legnagyobb - rákfeneje, egy hitelesnek elfogadott galamb-szakállatorvosi hálózat, de legalább néhány, hitelesnek elfogadott – az ország egész területén működési engedéllyel rendelkező – galamb -szakállatorvos „ordító” hiánya. Mindaddig, míg ez az anomália meg nem oldódik - ki jobban, ki kevésbé - ki leszünk szolgáltatva a „kuruzslók” és „mesemondók” termékajánlásainak: „hétfő reggel 12-es, kedden 28-as”, vagy „egy zacskó két liter vízhez”, „Belgium, Hollandia minden menője ezt használja...” stb...

Mi galambászok pedig álmodozunk, mert kényelmesebb a zacskóba, tégelybe rejtett gyors előrelépésben, a varázslatokban, az „ők megmondják” szindrómában, mint a dúc-, és állományépítés, higiénia, dúcvezetés, nem utolsósorban, vagy talán elsősorban az önképzés rögzös útjának rendszerében hinnünk. Róka fogta csuka esete.

Hozzáállásunkkal konzerválunk egy mindannyiunk számára kétes jelenlegi állapotot, miközben tudjuk, hogy a kuruzslók és mesemondók álmodozók nélkül már régen eltűntek volna a magyar galambász-társadalomból.

Persze, akár a tanmesei arab, mi is biztosak vagyunk benne, hogy megtaláltuk az egyetlen igazmondót. Hogy ki lesz a szerencsés, aki rátalál, nem tudom. Egy dologra azonban biztosan számíthatunk: Minden újabb kudarc után, létezik egy újabb jó tanács. * Hiszünk, mert nyerni akarunk... (A szeretnénk sok esetben már nem megfelelő kifejezés.)

Hogy mi köze mindennek galambjainkhoz?

Alapvetően Szappanos tanítványnak vallom magam. Postagalambászatról alkotott nézeteimet alapvetően a Mester nézetei határozzák meg. Az akkori Fehérvár és környéke tagszövetség 1986-os Évkönyvében megjelent galambegészségüggyel foglalkozó írásában az egészség szerepéről a következőképpen vall: „A teljesítményt leginkább meghatározó tényező, a pillanatnyi egészségi állapot.” (Szappanos István).

Álomalapítók és szelekciós hátra arc? Oly sokszor hallgattam, az oly misztikus mondatot: „A Belgiumból, Hollandiából, Németországból (értsd: jobb körülmények közül) behozott galamboknak akklimatizálódniuk kell. Majd az unokái, dédunokái jönnek.” Bevallom Önöknek: ezt sem igazán értettem. Számtalan nyugatról behozott galambbal találkoztam, melynek közvetlen utódai (első generáció) kiemelkedően versenyeztek. Kivételek lennének, vagy létezhet más magyarázat? A kérdéses galambok, megfigyelésem szerint, az országos átlagot – többnyire - jelentősen meghaladó körülmények közt teljesítettek. Egy genetikai törvényszerűség – a genotípus-környezet interakció – szerint „Minél nagyobb teljesítményre képes egy állati szervezet, annál igényesebb.”

Játszunk a genetikával...?

A galambász óhatatlanul válaszút elé kerül: Vagy a technológiát (elhelyezés, ellátás...) igazítja a behozott egyedek igényeihez, vagy a behozott állomány genetikai értéke – ebből következően, az elérhető teljesítmény szint - adaptálódik a technológia színvonalához.

Az általunk felállított „szelekciós rostán”, a hibáinkat tolerálni képes egyedek maradnak fenn. A teljesítmény-orientált szelekció lehetősége hibáink súlyával és gyakoriságával fordítottan arányos.

Minél többet hibázunk és minél súlyosabb hibákat vétünk, állományunkat annál inkább a technológiai tűrőképességre szelektáljuk. A teljesítményorientált szelekció lehetősége így egyre távolabb kerül. Hibáink gyakoriságától és súlyától függően, a technológiai tűrőképesség a szelekció meghatározó tényezőjévé válhat.

Vízióm szerint az akklimatizációnak nevezett jelenség sok esetben, - sőt megkockáztatom: nagyrészt - nem más, mint a behozott, többnyire a meglévőnél magasabb genetikai értékű egyedek „génkészletének adaptációja”, az aktuális technológia színvonalához. Mivel, a genetikai értékükből adódóan nagyobb teljesítményre képes galambok igényeit a hazai átlagos körülmények nem elégítik ki, ezek sok esetben a hazai átlag alatt

teljesítenek. „Beleszürkülnek”, a hazai realitásba, vagy akár alul is múlják azt.

A szlogen, mely szerint a győzelemhez jó galamb, jó galamb, és még jobb galamb kell, jól hangzik, de – a fentiek alapján - önmagában véve, a teljes egészéből kiragadva, nem lehet igaz! A kiemelkedő genetikai értékkel rendelkező galamb átlagos körülmények között az átlagosnál is kevesebbet teljesíthet.

Hogy ez nem új keletű felismerés? Hogy többek közt a Professzortól, a néhai Anker Alfonzról is olvashatták? Kétségtelen, de mi változott?

Az „ördög útja”. A galambász társadalom suttog. Eddig is suttogott, ezután is suttozni fog. A suttogás egyik örökzöld témája/tárgya, az állati szervezet számára káros teljesítményfokozók alkalmazása. Ezt az utat „sokat megélt” barátom, nemes egyszerűséggel az „ördög útja”-nak nevezte. Az ördög útja rögös út. Természetesen sokan ezt sem értik, s sokan ezt is kihasználják. Az üzlet az üzlet. Azon túl, hogy etikátlan galambbal, versenyző társakkal, mindenkivel szemben, tele van buktatókkal. A kérdés morbiditását tovább fokozza, hogy többnyire olyanok segítik a hozzáférést, kik egy átlagos állatgyógyszer felhasználás alapvető szabályaival sincsenek tisztában. Számukra érdektelen a testtömeg-kilogrammra javasolt dózis, a készítmény hatóanyag tartalma, sőt a „készítményben” található hatóanyag megnevezése is. A problémát áthidalandó: „szlogengyárat” létesítenek.

„Ezt add! E nélkül ma már nem lehet nyerni!”

„A professzionális galambászat elképzelhetetlen e nélkül.” „Nem kell attól félni, hogy kiég a galamb! Mit számít? Szapora fajta!”

...és hasonló szlogennel kínálják a „megváltó” anyagot. S mivel mindig vannak, s lesznek, kik a listán történő – szakmai (ha szabad ezt a kifejezést használnom) ráfordítás nélküli - előrelépés reményében, illetve képzetlenségüknél/tudatlanságuknál fogva, akár „a kazán lobogó tüzebe is készek (lennének) bedobni galambjaikat”, mindig lesz, ki hajlandó az ördög útján „korszolni”. Az állatsportokban érdekelt tenyésztő szervezetek elszántan üldöznek minden ilyen magatartást, minden ilyen törekvést. Számukra az ördög útja elfogadhatatlan. Hogy miért? Etikai, állatvédelmi stb. szempontok mellett, ne feledkezzünk meg a tenyésztésszervezési alapkérdésekről sem! Ők az állat valódi teljesítményszintjének megítélésében érdekeltek

(gazdasági szempontokból is), s nem egészségromboló módon teljesítményt fokozó készítmények gyakorlati kipróbálásában. Szakmailag és ökonómiailag (gazdaságilag) egyaránt. A kettő természetesen sokféleképpen összefügg, élesen nem választható el egymástól.

Az ördög útja jelentős mértékben torzítja a három lépcsős tenyészértékbecslés – rendkívül lényeges – középső elemének, az ún. saját teljesítmény vizsgálatnak az eredményét. Reális alapokon nyugvó saját-teljesítményvizsgálati eredmények nélkül tenyészteni utópia, szélhámoság!

Az ördög útjának kellékeihez hozzásegítők minden „érve” ettől válik okafogyottá, szakmaiatlanná, megkockáztatom: morbiddá. Kétséges eszközökkel versenyzőtől galambot vásárolni meglehetősen kététes kimenetelű kaland.

A témával kapcsolatban két kiegészítés kikíváncozik belőlem:

1. Az átlagos felkészültségű galambász számára az „ördög útja” szinonimája az oltás. Az oltás számtalan előnnyel rendelkező gyógyszer-adagolási mód. Semmiképpen sem azonos az ördög útjával! Ne vonjunk ilyen párhuzamot!
2. Senki ne áltassa, illetve „ne mentse fel” magát azzal, hogy „becsületes vagyok, ezért nem tudok a listák elejére kerülni”! Ez ugyanis, egy minden realitásérzékét nélkülöző hozzáállás.

A turista galambok esete és egyéb anomáliák: Néhány gondolat, egy másik, ugyan nem szorosan a témához kapcsolódó, de sok mindent meghatározó tényezőről, szállítási körülményeinkről és szállításhigiéniánkról. Versenyre szánt galambjaink feleresztési helyre történő szállítása során élőállat-szállítást végzünk. Az élőállat-szállításnak szigorú szabályai vannak. A haszonállatok vágóhidra szállításának is. A feleresztési hely nem vágóhid. Az elküldött galambtól teljesítményt várunk. Nem egyszer! Sokszor! Néha túl sokszor, akár 10-szer, néha 12-szer is, sok esetben hétről hétre. Pszichikailag és fizikailag egyaránt.

Szállítási körülményeink, beleértve szállításhigiéniánkat is, ezzel együtt, sok esetben kritikán aluliak.

Gondoljuk végig! Otthon takaríthatunk, fertőtleníthetünk, rendszert tarthatunk... ..ha szállító eszközeink a legtrikább esetben felelnek

meg a kritériumoknak: etetőink sok esetben eleve takaríthatatlanok, ebből adódóan, szintén sok esetben – szó szerint - trágyáról, trágyából etetünk. Itatóink, ketreceink használatba vételük óta fogalom szintjén sem ismerik a tisztaságot (fertőtlenítésről nem is hallottak). Ketreceinket sok esetben „túlpakoljuk”. Szállítóeszközeink, szállítási körülményeink, sok esetben alkalmatlanok állatszállításra. Mindezt tovább tetézzük azzal, hogy ilyen körülmények között szállított galambjainkból – szintén, sok esetben - országjáró turistát faragunk, ahelyett, hogy versenyre szállítanánk őket. A legtöbb versenyző számára elképzelhetetlen fogalom a beszállítás. Ismerek tagszövetséget, hol inkább küldik turistának galambjaikat, s gyűjtenek 200 km-es versenyre két nappal előre, mint hogy... Teszik ezt „költségkímélés” címen.

Gyógyszerfelhasználásunk bizonyos szint alá történő csökkentésére tett próbálkozások, - a jelenleg sok helyen uralkodó szállítási körülmények mellett - meglehetősen utópisztikusnak tűnnek.

Sajnos galambász társadalmunk jelentős része álmodozó. Eredménytelenségünkre készek vagyunk számtalan mentséget, magyarázatot találni. Ilyenkor megemlékezünk a szélről, tömegvonzásról... s közben álmodozunk. Álmodozunk, hiszünk, majd hitünk szerint felmentjük magunkat. Hiszünk, hogy ne csak dolgoznunk, gondolkodnunk se keljen. Hisszük, hogy mi „tudjuk”, hogy Ők „tudják”, pedig sokszor Ők is csak azt tudják, hogy mi nem tudjuk.

Tudatosság nélkül galambászatunk repülő szerencsejátékká szelídül. A tudatosság mögött pedig mindig ott az öt betűs alapkérdés: MIÉRT?

Soraimat nem célzom senkinek. Írásaimat – mint minden általam papírra vetett mondatot – nem dogmának szántam.

Igyekeztem gondolatokat ébreszteni, önképzésre ösztönözni.

Hogy – önmagamhoz hüen - provokatív is voltam? Lehet...

Lehet, hogy tényleg furcsa világot élünk?

Kaposvár, 2009-....

Vétek János

** Tanmesénk arabjának egyik napról a másikra elpusztul hat libája, tíz életben marad. Arabunk a Bölcs Rabbí elé járul gondjával. ...és mit etesz velük arab? – kérdi a Rabbi. Búzáat. - feleli a kárvallott. Ez a baj arab! Adj nekik kukoricát! – tanácsolja a Rabbi. Másnap reggelre újabb négy liba pusztul el. Arabunk újra a Rabbínál. ...és ledaráltad a kukoricát arab? ...de hát ezt nem mondtad Bölcs Rabbi! – feleli csodálkozó tekintettel arabunk. Másnap reggelre arabunk maradék öt libájából három ismét jobb létre szenderül. Arabunk újra a Rabbínál. ...és megnevésítetted arab? – szegezi arabunknak a kérdést. ...de hát ezt nem mondtad Bölcs Rabbi! – mentegetőzik ismét csodálkozó tekintettel arabunk. Másnap reggelre a maradék kettő is eltávozik. Az újabb „jó tanács”-ra arabunk szomorúan vallja be, hogy az éjszakai kettő volt az utolsó két libája. Bölcs Rabbink sajnálkozva csóválja a fejét. Kár arab, pedig jó tanácsom még lett volna.*